

Budapest

József-körut 29. sz.

A KITARTÁS

KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZŐ EGYESÜLET HETILAPJA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben és vidéken postaküldéssel 12 korona.

Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a *Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnál* 2000 koronára vannak biztosítva.

A »Kitartás« című jótékonyági egyesület alapszabályait a nagymagyar királyi Belügyminiszterium 48.314.900. szám alatt jóváhagyta.

Az egyesület igazgatósága:

Elnök: *benedekfalvi Dr. Luby Gyula* máv. titkár és ügyész.Igazgatók: *Kubik Béla* orsz. képviselő, *Fábián Lajos* mérnök, *Ilkey László* székesfehérvárosi hiv. főnök, *Dr. Bankos Károly* máv. f., *Vécsey Frigyes* máv. altiszt, *Horváth István* mozdonyfőszereelő.

Az egyesület tagjait illető kedvezmények.

A tagsági jogosultság első évében:

- a) Baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 korona baleseti segélyben.
b) Baleset folytán beállott teljes vagy részleges munkaképtelenség esetén a tag 2000 korona arányában egy meghatározott százalék szerinti összeggel kárpótoltatik.

A második évben:

- a) Baleset elleni biztosításban, úgy mint az első évben.
b) Ha a tag elhal, a tag általa a belépéskor megnevezett kedvezményezettnek 500 korona halálzási segély fizetetik.
c) Ha a tag neje elhal, a férjnek 300 korona halálzási segély fizetetik.
d) Ha a tag 4 héten túl beteg, 6 héten át hetenkint 10 korona beteg-segélyre tarthat igényt.

A harmadik évben:

- a) Baleset elleni biztosításban, úgy mint az első és második évben.
b) Ha a tag elhal, a tag által a belépéskor megnevezett kedvezményezettnek 1000 korona halálzási segély adatik.
c) Ha a tag neje elhal, a férjnek 300 korona fizetetik.
d) Ha a tag 4 héten túl beteg, 6 héten át hetenkint 10 korona beteg-segélyre tarthat igényt.

A negyedik évtől kezdve:

- a) Baleset elleni biztosításban, úgy mint az első, második és harmadik évben.
b) Ha a tag elhal, a tag által a belépéskor megnevezett kedvezménye-

zettnek 2000 korona halálzási segély fizetetik ki.

c) Ha a tag neje elhal, a férjnek 500 korona fizetetik.

d) Ha a tag 4 héten túl beteg, hetenkint, 6 héten át, 10 korona beteg-segélyre tarthat igényt.

Ezek képezik a biztosítottaknak *A)* csoportját, míg azok, akik *B)* csoportba óhajtanak belépni, az itt felsorolt pénzbeli kedvezményeknek csupán felét kapják.Ezen kedvezmények ellenértéke fejében az utóbbi csoportba belépők az első évben havi két korona, a második évtől kezdve havi 2 korona 50 fillér tagsági díjat, az *A)* csoportba belépők pedig az első évben szintén havi 2 korona, a második és a következő években havi 5 korona tagsági díjat fizetnek.

Ezen kedvezményekben a tagok mindaddig részesülnek, amíg az egyesület tagjai maradnak; a balesetbiztosítás azonban a 60 éves életkor betöltése után megszűnik.

Azok, kik az egyesületbe való belépéskor már 45-ik életévüket elérték, a fent felsorolt kedvezményeknek csak felét kapják.

*Aki 55-ik életévét elérte, az egyesületbe fel nem vétetik.*Mindezekon felül úgy az *A)*, min a *B)* csoportba tartozó tagoknak a következő kedvezményekre van igényük.

Peres és perenkívüli ügyekben csupán a készkiadások felszámítása mellett ügyvédi képviselőben részesülnek.

A »Kitartás« című hetenkint megjelenő lapot díjtalanul kapják.

Az egyesület minden egyes tagja 60 éves koráig állandóan biztosítva van baleset ellen.

Minden baleset, megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, okvetlenül bejelentendő.

EGYESÜLETI ÜGYEK.

Választmányi ülés. Egyesületünk választmánya folyó hó 17-én délelőtt 9 órakor az egyesület helyiségeiben választmányi ülést tartott. Az ülésen megjelentek: dr. *Luby Gyula* az egyesület elnöke, *Sándor Márkus* választmányi elnök, *Ellbogen Ferencz* választmányi alelnök, *Puha József*, *Zatykó Ádám*, *Tóth Sándor*, *Halbauer Béla*, *Sziklai László*, *Vogyeráczky József*, *Holubek Lambert* (Miskolcz), *Torzsás György* (Temesvár), *Puhm János*, *Lohinger János* választmányi tagok és *Huber Ferencz* egyesületi titkár, jegyzőkönyvvezető.

A választmányi ülés megkezdése előtt dr. *Luby Gyula* egyesületi elnök sajnálatának adván kifejezést, hogy halaszthatatlan teendői miatt a választmányi ülésen részt nem vehet, felkéri az összes választmányi tagokat, törekedjenek egyenként, mint egyesült erővel arra, hogy az egyesület tagjai lényegesen szaporodjanak, s ezáltal tegyék lehetővé a havi tagsági díjnak leszállítását. Tegyenek e cél elérésére az igazgatóságnak megfelelő javaslatokat.

Az összes jelenlevő választmányi tagok kijelentik, hogy úgy mint eddig, ezentúl is — s amennyiben lehetséges — fokozott erővel és lelkesedéssel fogják az igazgatóságot ezen cél elérésében támogatni.

Sándor Márkus választmányi elnök gyengélkedésére hivatkozva felkéri *Ellbogen Ferencz* választmányi alelnököt a választmányi ülés vezetésére.

Ellbogen Ferencz választmányi alelnök megnyitván a választmányi ülést, üdvözlöi a megjelenteket s a múlt havi ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére *Puhm János* és *Puha József* választmányi tagokat kéri fel. — A jegyzőkönyv hitelesítettik.

Huber Ferencz egyesületi titkár jelenti, hogy a múlt havi választmányi ülés jegyzőkönyvének közléséből többen az egyesületi tagok közül azon nézetüknek adtak kifejezést, hogy a választmányiak az egyesület alapszabályainak módosítására tett javaslatai már *elfogadott tények* s e tekintetben úgy levélileg mint szóbelileg is számos kérdés intéztetett az egyesülethez.

Torzsás György, *Sándor Márkus*, *Puhm János*, valamint *Ellbogen Ferencz* többszöri hozzászólása után kimondja a választmány, hogy a választmányi ülések jegyzőkönyveinek közzététele alkalmával mindig feltűnően hangsúlyoztassék, hogy a választmányi ülésen esetlegesen hozott határozatok *mindig csak javaslatok, nem pedig kötelező erejű megállapodások*, ezen javaslatok felett első sorban az igazgatóság, végeredményben pedig a közgyűlés, tehát a tagok összeségének képviselője van hivatva dönteni s csak e két tényező hozzájárulása esetén válhatnak ezen határozatok kötelezővé. Az egyesület tagjai azonban a választmány eddigi működéséből is meggyőződhetek arról, hogy a választmány minden egyes tagja bár önzetlenül, de mégis komolyan s a tagok érdekében teljesíti hivatását.

Sándor Márkus választmányi elnök felkéri az egyesület titkárát annak közlésére, hogy a múlt választmányi ülésen hozott javaslatokra vonatkozólag, különösen a kötvények benső értékesítésére nézve tétettek-e már alapos számítások s ha igen, milyen eredménnyel?

Huber Ferencz titkár jelenti, hogy az erre vonatkozó számítások igen is megtétettek, azonban

ez igen nagy munkát s körültekintést igényel, s daczára ennek, a végleges befejezésükhöz mégis már közel állanak, úgy, hogy nézete szerint az igazgatóság azokat előreláthatólag már a legközelebbi választmányi ülésen, de legkésőbb a jövő év január hónapjában tartandó választmányi ülésen a választmánynak bemutatni fogja.

Puha József választmányi tag tekintettel arra, hogy a havi tagsági díj csak akkor lesz leszállítható, ha az egyesület tagjai lényegesen szaporodni fognak, ezen cél elérésére több indítványt tesz.

Ezen kérdés felett hosszasan tartott nagyon érdekes és tanulságos vita fejlődött ki s végre — mint egyelőre a magán szervezésen kívül legcélszerűbb — majdnem az egész választmány felszólalása után elhatározatott, hogy az egyesület összes tagjai kéressenek s behatóan szólíttassanak fel az egyesület lapjában arra, **hogy minden egyes tagja az egyesületnek legalább két új tagot gyűjtsön az egyesület részére.** Ha a tagok a választmány és igazgatóság ezen kérését saját jól felfogott érdekükben meghallgatják, úgy ez könnyen keresztül vihető volna s nagyban elősegítené, úgy mondhatjuk, lehetővé tenné a kedvezmények fokozását s a havi tagsági díjak leszállítását.

Huber Ferencz titkár kéri a választmányt, hogy lehetőleg már most állapíttassék meg a legközelebbi választmányi ülés határnapja.

Sándor Márkus választmányi elnök s többek hozzászólása után elhatározatott, hogy a **legközelebbi választmányi ülés folyó évi december hó 15-én, délelőtt 9 órakor fog az egyesület helyiségeiben megtartatni**, s egyúttal kimondja a választmány, hogy költség kimelés szempontjából ezentúl a választmányi tagok nem külön meghívó utján, hanem csak az egyesület lapjában idejekorán s többször közzéteendő értesítés utján fognak a választmányi ülésekre meghivatni.

Több kisebb jelentőségű egyesületi ügy elintézése után — egyéb tárgy nem lévén, az elnök az ülést bezárta.

Egyesületünk választmányának működése.

Egyesületünk tagjainak nagyobb része bár tudta azt, hogy egyesületünknek van választmánya, de annak működését — azt híven, hogy ezen működés, mint a legtöbb egyesületnél lenni szokott, csak formalitás — figyelemmel nem kísérte, s midőn most egyesületünk lapjában a választmányi üléseken történetekkel bővebben foglalkoztunk, a választmány javaslatait közzé tettük, azon nézetüknek adtak kifejezést, hogy a választmány talán előleges megbeszélések, megvitatások, előkészületek nélkül tette meg — mintegy rögtönzéseképen — ezen javaslatokat.

Egyesületünk ezen tagjai — bizony nagyban tévedtek. Mint talán mindenben, úgy a »Kitartás« e tekintetben is kivételt képez. Míg a többi egyesületek legnagyobb részénél a választmányi tagok ezen állásukat egyrészt csak anyagi előnyök miatt töltik be, másrészt pedig ha állásuk csak tiszteletbeli, úgy csak ennek megfelelő munkát is végeznek, addig egyesületünk választmányának tagjai egytől-egyik bár teljesen önzetlenül, de mégis a legnagyobb buzgósággal, legjobb törekvéssel feleltek meg hivatásuknak.

Egyesületünk választmánya már kezdettől fogva a legéberebb figyelemmel kísérte az egyesület működését, vizsgálta higgadtan, biztos szemmel ugy az egyesület, mint pedig a tagok érdekében az elért eredményeket, a bekövetkező esélyeket, s bár örömmel tapasztalta az egyesület biztos fejlődését, mégis a tagok érdekét tartván szem előtt már az első közgyűlés megtartása után igyekezett javaslatokat tenni, melyek által a tagok további érdekeit támogatni óhajtotta.

Minden egyes választmányi ülésen tárgyalt, vitatkozott, kereste a legjobb megoldást e tekintetben s mondhatjuk mint egy vörös fonál huzódott végig az üléseken ezen kérdés.

Tehát nem rögtönzés képen tette meg javaslatait a választmány az igazgatóságnak a tagok érdekében, hanem számtalan előzetes megvitatás után, de természetesen, hogy ezen javaslatok csak akkor láthattak már meghatározott formában napvilágot az egyesület lapjában, midőn már kiforrtak, midőn számtalan előzetes tárgyalás után határozott alakot öltöttek.

Ennyit tartottunk szükségesnek elmondani mindazoknak, kik az egyesület választmányának működése tekintetében tévedtek, de nem mulasztjuk el ezen alkalmat egyszersmind megragadni, hogy köszönetünket fejezzük ki tagjaink összesége

nevében az egész választmánynak épen a tagok érdekében tanúsított fáradságtalan, önzetlen működéséért.

Kötvényszámok bejelentése. Már ismételt felkértük a tagokat, lapunk hasábjain is, hogy a tagsági díjak beküldése alkalmával a kötvényszámot (tagsági számot) a cheque-lapon minden egyes esetben kitüntetni sziveskedjenek. Sok egyforma nevű tagtársunk van, s nem ritkán megesik az is, hogy azok valamelyike nem a rendes lakóhelyéről küldi be hozzánk a pénzt, hanem más állomásról. Ilyenkor azután nehéz megállapítanunk, hogy például melyik Nagy Jánosnak a tagsági illetékét kaptuk kézhez; a 297. számú, a 2319. számú, vagy a 3012. számúé-e? (Csak példaképen hozzuk ezt a nevet és ezeket a számokat, nehogy tehát bárki is czélzást lásson bennük.) Az ilyen eljárásból azután lehetetlen, hogy zavarok ne támadjanak, már pedig az ilyen zavaroknak az elkerülése nem a vezetőségnek és nem a tagoknak érdeke csupán, de érdeke az egyesületnek magának. Kérjük tehát, hogy a cheque-lapra a kötvényszámot (tagsági számot) minden egyes esetben ráírni sziveskedjenek.

Segélyezések kimutatása.

Halálozási segélyek.

Lapunk 46. számában kimutatott segélyösszeg 16.150 korona

Ujabb segély:

3243. Nagy Márton, máv. pályaoőr, Kis-Chocholna, a tag halála után 500 korona.

Balesetsegélyek.

Lapunk 46. számában kimutatott segélyösszeg 14.926 korona 66 fillér.

Betegsegélyek.

Lapunk 46. számában kimutatott segélyösszeg 5255 korona.

Ujabb segélyek:

605. V. Kovács József, távirdafelv., Budapest	60	korona.
58. Kalehbrenner János, faesztergályos, Budapest	60	»
3141. Krámer Simon, molnár, Bród	20	»
3720. Lučina Illés, szobafestő, Bród	40	»
3894. Huszár Sándor, máv. pályafelv., Torontál-Vásárhely	10	»

A tagsági díjak leszállítása.

Utóbbi időben ismételten felmerült egyesületünk életében az a kérdés, hogy a tagsági díjakat némiképen lejobb kellene szállítani. Így az elmúlt hónapban megtartott választmányi ülésen ebben az irányban határozott indítvány is tétetett már. Maga az igazgatóság régebben foglalkozik e kérdéssel és keresi a megoldás módját, amely azonban nem olyan könnyű, mint ahogyan azt sokan vélik.

Tény, hogy a kereseti és megélhetési viszonyok általában véve annyira mostohák, hogy manapság minden garas, ami a háztartásba befolyik, kettős értékkel bír. Rossz az iparosnak, rossz a kereskedőnek, a munkásembernek és a hivatalnoknak a helyzete egyaránt. Ilyen viszonyok között, amikor rendszerint még a legszükségesebbre sem jut, még a jövőnek is áldozni — valóban nehéz feladat. Mert ez az áldozat komoly embereket, gondos elhatározást igényel; annak meghozatalára manapság nem vállalkozik más, csak az, aki igazán szereti a családját, szereti övét és ez az ő szeretete olyan nagy, olyan igaz, hogy inkább nélkülöz ő maga, csak hogy amazok jövőjét biztosítsa.

Am ennek a nélkülözésnek, ennek az áldozatkészségnek is meg vannak a határai. Mert a komoly ember azért komoly és gondos ember, hogy meg tudja fontolni, mi az, amit ő erre a célra áldozni képes. Ő ki tudja magának számítani, hogy mennyit vonhat el keresményéből, mennyivel adjon kevesebbet családjának a jelenben, ha ezzel valami biztosítékot akar neki szerezni a jövőre nézve. És ha látja, hogy egyik vagy másik intézet többet kíván tőle, mint amennyit ő nélkülözhet, vagy másfelé néz, vagy inkább egészen lemond a biztosításról.

Így tehát a biztosítóknak is, a biztosítottaknak is érdekükben van, hogy minnél kisebbre szabják a tagsági díjakat.

Ámde ahogyan megvan ezen díjaknak legmagasabb határa az egyeseknél, épp úgy meg kell, hogy legyen — és persze meg is van — a biztosító intézeteknél ama legkisebb határ, amelyen alul már nem mehetnek, ha a maguk és a tagok érdekeit veszélyeztetni nem akarják. A mi egyesületünk tehát, bármennyire meg van a jóakarata a mostani tagsági díjak leszállítása iránt, ezt a leszállítást csak amugy elhamarkodottan nem teheti meg. Sok mindent meg kell ott előbb fontolni, nemcsak azt, hogy az életviszonyok nagyon sanyaruak. Meg kell legelső sorban fontolni,

hogy azért, mert egyesületünk nagyon szépen fejlődik (daczára annak, hogy minden kötelezettségének kifogástalanul eleget tesz, még vagyoniilag is gyarapodik), még nincsen ok arra, hogy a tagsági díjak most már egy-kettőre leszállitassanak. Nincsen pedig azért, mert nekünk nem az a célunk, hogy már most megálljunk a fejlődésben, a vagyongyűjtésben, és könnyű lélekkel nézzünk a jövő esélyei elé. Mert nekünk az a célunk, hogy ez az egyesület minnél előbb hatalmas, virágzó legyen, hogy hivatását minél tökéletesebb mértékben gyakorolhassa. Hiszen nem magunknak gyűjtjük ezt a vagyont, hanem a tagok összegének, a tagok mindegyikének!

Meg kell másodsorban fontolni, hogy ha a tagsági díjaknak leszállítását mégis keresztül akarnánk vinni, hol és milyen ellenértéknél, milyen kedvezménynél kellene viszont megszorításokat eszközölnünk, hogy a bevételnél támadó hiányt kiegyenlítsük? mert ez a hiány kárára lenne a tagok mindegyikének épp úgy, mint a tagok egyetemének.

Meg kell harmadsorban fontolni, hol és milyen eszközök, módok állanak esetleg rendelkezésünkre — ha ugyan állanak — hogy a tagsági díjakat is leszállíthassuk, de sem a kedvezményeket ne kelljen korlátoznunk, sem a tagok, vagy az egyesület, ezáltal károsodást ne szenvedjenek? Mert ez volna még a leg-egyszerűbb s a legjobb mód a kívánt cél elérésére — a tagsági díjak leszállítására.

Hát ilyen módunk is van. És ha élni tudunk vele, oly hamar és oly egyszerűen oldódik meg ez a kérdés, aminél egyszerűbbet gondolni sem lehet. Nem sokból áll pedig az egész. Csak annyiból, hogy tőlünk telhetőleg szaporítsuk az egyesületi tagok számát. Mert minél több tagja van az egyesületnek, a jövedelme annál nagyobb. Igaz ugyan, hogy akkor a baleseti, halálozási és egyéb segélyekre is nagyobb összeget kell majd fordítani, ámde az is bizonyos, hogy ez a többkiadás csak kis része lesz annak, amennyivel többet beveszünk. A többi máris az egyesület javára marad, és ezzel a többlettel számolva, lehetséges lesz a tagsági díjakat leszállítani anélkül, hogy ezáltal az egyület gyarapodása megakasztatnék.

Az egyesület vezetősége tőle telhetőleg követ el mindent, hogy a tagok gyarapításával érthessük el mielőbb ezt az állapotot. De ebben a részben a tagoknak is vannak kötelezettségeik. Nem a vezetőség irányában, hanem az egyesület irányában, saját maguk irányában. Ez a kötelezettség pedig abból áll, hogy minél több

uj tagot szerezzenek az egyesületnek. **Ha minden jelenlegi tag csak legalább két új tagot szerez, módunkban lesz, hogy a mostani tagsági díjakat tetemesen alább szállítsuk.** Nyilvánvaló tehát, hogy mindenki csak a maga érdekében cselekszik, ha rokonai, ismerősei, barátai köréből tagokat szerez az egyesületnek. Annál könnyebben tehetik ezt pedig, mert egyesületünk eddigi működéséről és gyors felvirágzásáról, gyarapodásáról tagjaink személyesen is meggyőződhetnek; amint meggyőződhetnek arról is, hogy nemcsak komoly szándékunk megvalósítani mindazt amit ígértünk, de minden ígéretünket eddig be is váltottuk. Annál nagyobb önérettel mondhatjuk ezt, mert olyan időben szereztük és szilárdítottuk meg a bizalmat egyesületünk irányában, amikor a szegény embernek bizonybizony még a mindennapi kenyérré is alig maradt valamije. Pedig a mi tagjaink — kevés kivétellel — mind ilyen szegény emberek ám!

Mi megvetettük az alapot és becsületos törekvéssel igyekszünk felépíteni azt a hajlékot, mely majdan hivatva lesz sok ezreknek menhelyet nyújtani. **Tagtársainknak erkölcsi kötelessége, hogy bennünket ebben az igyekezetünkben támogassanak.**

Hogy kérelmünknek mindenki annál könnyebben felelhessen meg, **a mai laphoz két-két felvételi ívet is csatoltunk. Reméljük, hogy azok tulnyomó részét mielőbb és kitöltve fogják hozzánk visszajuttatni.**

Lóczy Lajos Kináról.

Szemelvények.

Lóczy Lajos Kináról írt művében különös figyelem tárgyává teszi az általa bejárt vidékek természeti alakulásait, földtani sajátságait, természeti ritkaságait. E tekintetben igen tanulságosak a kínai birodalom nagy sivatagairól s különösen a Gobi-sivatagról tett észleletei, melyeknek iszonyatoságairól és ijesztő szellemeiről a régi utleírők oly sokat tudnak mesélni.

A futóhomok-buczkák közt sok veszély környékezi az utast, eltévedés, szomjhalál, melyek még veszélyesebbek a forró homokfuvatagoknál, melyeknek lankasztó befolyását nyáron át az utazók éjszakai menetekkel kerülnek el.

Valóban ijesztő a homoksivatagok látása: a poros levegőn keresztül 200 méternyire sem lát a szem, növények zöldje naphosszat sem látható a sárga halmok között. Csak az elhullott állatok fehérülő csontjai nyujtanak némi változatosságot. A lovak patái nem okoznak zörejt a homokban, csak a buczkák oldaláról le-lecsuszó homok zaja töri meg időnként a csendet, s melynek tompa moraja úgy hangzik, mintha távolról a föld alól jönne.

Csak *Sa-csu-vej* közelében magas homokdombok közé rejtve van egy valóságos tüneményszámbe menő kristálytisztá tó, partján templommal, melynek fenekén a vallásos babona szerint egy üreg

van, mely *Lassza* főtemplomának szentélyével közlekedik s rajta keresztül oda hallik, amint az ajtatos lámák a templomban imáik mellé a dobokat verik. Ahol a patakok elég erősek arra, hogy állandó medret foglaljanak el, ott kavicsos, sárga agyagtakaró keletkezik. A száraz kavics-sivatag felületén végig rohanó szelek átszítálják annak agyagát, a homokot kifujják a kavics közül s a levegőben tova viszik. Szélcsend idején azután s éjjelenként, midőn a lég lehül, a levegőben lebegő por is aláhull, s a patakok szélén a nedvesség és harmat, vagy a növényzet sárga agyagos, meszes és homokos földdeleköti, mely függélyes falokban áll meg s számtalan apró csövek, nád és fűgyökerek ágaznak el benne. Ki ne emlékeznék ezekről a magyar puszták homokfuvásaira?

De valóságos homokosóról is szólnak a följegyzések a sivatagokon. A kínaiak a lehulló port sárga homoknak nevezik, s ez *Ning-poban* minden évben kora tavasszal szokott beköszönteni. *Mac-govan* e porosók keletkezése helyeül egyenesen a Gobi-sivatagot jelöli meg, de szerinte ez termékenyit és papíron összegyűjtve úgy találta, hogy egy négyszögláb tésre körülbelül 10 gramm hullott. Nagyobb porosót említenek a krónikák 1850. márczius 26-án, amikor nagy hőségben, hat heti szárazság után, egyszerre sárga köd borította el a levegőt, a nap alig látszott és az egész égbolt rozsdás színt öltött. A finom homok az elzárt szobákba is benyomult s a reggel megtörült butorok estére ismét be voltak lepve vele.

1861-ben Pekingben egy porvihar dult, mely annyira elsötétítette az eget, hogy délben gyertyát kellett gyújtani. Egy más homokfergeteg *Tien-csin* közelében 1862-ben több kilométer hosszúságban telefújt egy hajózható csatornát, úgy hogy a vihar után a gabonát szállító hajók a csatornában homokdombok tetején ültek.

Bár a kínai történetírók a legrégebb időtől fogva jó aratás előjelének tekintették a porhullást, azért a nép általában rossz hatást tulajdonít neki, mérgesnek mondják a port s azt állítják, hogy aki e porral ellepett fözelékekből evett, mind hirtelen halállal mult ki.

Más érdekes jelenségei a pusztáknak a porforgók és portölcsérek, melyek melegebb napok derekán gyakran keletkeznek. Ezek a finom port csavaroszerűleg magukkal ragadják a magasba 1–2, sőt 800 méternyire is, hol 5–10 méter átmérőjű vastagságban több percig helyben maradnak vagy kigyózáva ide-oda hajlanak, fent felhökké szétterülnek s azután lassanként eloszlanak.

Kína éghajlati viszonyai nagy kiterjedése folytán természetesen igen különbözők. Ezuttal csak a legészakibb *Csi-li* tartomány vázolásával kezdjük, melynek fővárosa *Peking*. Ennek klimáját száraz tél és nedves nyár jellemzi, a lehidegebb napok január közepére esnek. Lapályos környékén jól művelt szántóföldek terülnek el, melyek termékei főleg a tavaszi és őszi buza, míg a rizst csak mocsarasabb helyeken termelik. A szegényebb néposztály főbb veteményei a kölesfajok, de a tatárka is terjedelmes földeket borít, valamint a szója, bab, a batata vagy édes burgonya, sulyom stb. Ugorka, tök, dinnye, saláta, répa, retek, mind az európai konyhakertekre emlékeztetnek; a körtéknek egy faja gömbölyű, mint az alma, galagonyájok, barackfajok, cseresznye, alma, szilva bőven terem, s e mellett a

külsőleg a paradicsomalmával könnyen összetéveszthető izletes kaki, mely aszalva, füge módjára, sokáig eláll s kedvelt téli csemege.

A szálló is pompásan terem, de a kínaiak még nem tudnak belőle bort szűrni.

Mint minden nagy kínai városnál, Pekingnél is kellemetlen büz csapja meg az idegen orrát, amint a város alá ér, hol egész nap közlekednek a városi hulladékok szállítói

Peking a birodalom legrégebb városainak egyike s már Kr. e. a II-ik században *Ki* néven említették, de a birodalom székhelyévé először *Kublai* tette 1260-ban *Ta-tu* név alatt. Homokos lapályon, a világtájak szerint irányítva, emelkednek az egymást derékszögben metsző falak, melyek a várost övezik. A mai *Peking* két részből áll: északról a nagyobb mandzsui városból, délről az 1554-ben épült kínai városrészekből — *Nej-Cseng* és *Vaj-Cseng*.

Ez utóbbi az élénkebb rész, melynek széles utcáin örökös vásár zsibong, nagy, de piszkos tereit sátrak, szekerek és bérkocsik foglalják el. Ebben van az ég temploma, *Tien-tan* is, tágas tojásdad falon belül, egy márványsíkon, s szentélyében csak a császár imádhathja az ég urat, *Sang-tit*. Közel hozzá a földmivelés temploma, *Ti-tan* emelkedik, hol a tavaszi éjnap-egyenlőség idején a császár maga áldoz és a szertartási hivatal tagjainak segédkezése mellett a templom udvarán a szántást elefántcsont-ekével végzi. Végre ezekhez közel van még a *fekete sárkány tava*, hol a császár árvizek idején könyörög a vizek szelleméhez a vész elhárításáért. Érdekes látni való még a halastó és a vesztőhely is, amott aranyhalak uszkálnak, itt pedig fakalitikában felfüggesztett véres emberfejek ijesztgetnek a város egyik legnépesebb részében.

A mandzsui város három egymásba foglalt részből áll s a legbelsőbe idegen nem léphet be, vörös téglafalát és kapuit mandzsui testőrök őrzik. Itt van a császár sárga fedelű palotája, parkok, közhivatalok és magánpaloták. Különösen a császár palotája belsejét mesés gazdagságunak mondják. Szobáiban a butorok mind aranyból vannak, de az elfogadó teremben a trón kivételével nincs ülőhely, mert a császár jelenlétében senki sem ülhet le. Maga a trón 6 méter magas emelvényen van. Itt gyűlnek össze hajnali 4 órakor a birodalom nagyjai s térden állva tanácskoznak a császárral a birodalmi ügyek fölött.

Peking összes lakossága félmillió lehet. A mandzsuknak közülük kizárólagos feladata a fegyverfogás, melyért rendes zsoldot kapnak.

Egy napi járásra vannak Pekingtől a *Ming*-sírok; magas hegyek lábánál. Tizenhárom császár földi maradványai porladoznak itten, s mindegyikük koporsója felett óriás fenyők közt díszes mauzoleum. De legnagyobb szerű az 1403—1425-ig uralkodott Junglo császár sirja, melyhez kőlapokkal fedett ut vezet s annak két oldalán groteszk emberi és állati alakok képeznek sorfalat: elefánt, teve, oroszlán, egyszarvu, a csodás kilin két-két párja, egyik állva, másik térdelve őrzi a császár sirjához vezető utat, közöttük 12 pár emberi alak, államhivatalnokok, harcosok és papok, mindannyi márványból tuléletnagyságban sorakozik az ut mellé.

Az ut végén az oltár csarnokát 60 roppant faoszlop tartja.

Többek közt nevezetes városa Kinának Hong-Kong is. Csaknem valamenyi Európából érkező hajó

vett vet először a kínai vizeken horgonyt. Nagyon meglepi az idegent, midőn Hong-Kongba érkezik a csónakok nagy száma, melyek a gőzös körül sűrűlődnék. Mindenik egy-egy családnak a lakása s rendesen a nő kormányozza a hajót. Fekete selyemkendő takarja a hajósnök fejét s ezek labai nincsenek úgy elnyomorítva, mint a kínai nőké. Főkeresetforrásuk, hogy az idegeneket ki- és beszállítják csolnakaikon. Ok a *hok-lo-k*, egy megvetett néposztály gyermekei, kiknek ivadéka is az apák vízi életére vannak kárhóztatva. Tiltva van a szárazon megtelepedniök s a folyón is nehéz megélniök, mert minden családnak megvan a horgonyhelye, s nagy számmal vannak.

Hong-Kong egy szikla-sziget a Lieng-Ting öböl éjszaki szélén. A várost csak akkor pillantja meg az utas, midőn a hajó a kikötő sima vizébe érkezik. A városban lépcsőzetesen emelkednek az utcásorok és oszlopos, verandás paloták zöld diszkertek között ékesítik a szikla-terasszokat. A kínai kulik lármásan vitatkoznak, hogy melyikök szállithassa a vendéglőbe az utas podgyaszát s a gyaloghintósok egész légiója kiáltja: csér-ször (szeket uram). Óles termetű indiai szejk csinál köztük rendet.

A Queen-road (a királyné útja) voltaképen az európai központ s itt még a tulajdonképeni Kinából vajmi keveset látunk. De ha innen nyugatra a *Tai-ping-san* utczába vetődünk, megnyílik előttünk a kínai életnek színtere. Kína csőcseléke és gonosztevői itt egész utcákat, lebujszokat opiumos boltokat és kártyatermeket töltenek meg. Hong-Kong az egyetlen idegen birtok a kínai partokon s 1841-ig a Tung-család birtoka volt néhány halászteleppel, melyet alig 2000 lélek lakott. Csak midőn az opium behozatalának tilalma a kantoni kereskedőket vesztélyeztette s a makaoi portugáll kormány sem adott a hajóknak menedéket, akkor kezdtek ezek Hong-Kongnál horgonyozni, s ismerték fel a kikötő kitünőt voltát.

Harmincz év alatt fényes európai város lett belőle s lakóinak száma 160.000 ezerre szaporodott.

Az utazónak ismét *Lan-csu-fu*-ba kell mennie, a hol a nagy Kínai falat eléri. E nagy fal a Santa-ho folyó jobb partját követi, míg a hadi ut a folyó balpartján vonul és mindig a falon belül marad. A fal láthatólag a földmivések tanyái védelmére épült s minden 5 li távolságban tornyok szakítják meg. De a mesés határfalnak ez a része az északihoz képest nagyon gyöngye. Nem kőből vagy téglából, hanem csak vertfalból van építve. A tornyok körül örök laknak s a torony tetején néha egy fedett őrszobácska van, melybe a torony falán lecsüngő kötéll segítségével juthat fel az őr. Hajdan távjelzésre is szolgáltak a tornyok s éjjel tüzzel, nappal füsttel történt a jelzés, minek előidézésére leginkább farkastrágyát használtak, mert azt hitték, hogy annak füstje a legnagyobb szélben is függélyesen száll a magasba. A mostani őrtanyák kicsiny sárkányhók, oldalaira tigrisek, lobogók és kanócos puskák vannak festve durva körvonalakban. Az utmelléki őrtanyákon kívül még nagyobb földvárak is vannak őrséggel megrakva, mert a nyugalom e tartományban ma sem teljes. A tangutok a kínai telepítvényesek örök ellenségei, kik gyakran betörnek marhát és élelmiszert rabolni.

Hajdan a kínai nagy fal képezte a határt Kína és Belső-Mongolia közt. A mongol füves puszták sóstavaicskáikkal messze benyulnak délfelé s e

pusztákon már mongol jurtákat (sátrakat) is lát az ember, de mindamellett ez átmeneti vidékeken a kínai elem még tulsúlyban van, mert a mongol csak nagynehezen adja rá magát a megtelepedésre. A ravasz és élelmes kínai kereskedő megfosztja őt marhájától, tevéitől s kis kölcsönöknek nagy kamataira megy rá a gondatlan mongol vagyona. Öltözetre nem nagyon különböznek a kínaiaktól.

A mongol sátor kerek, kupos tetejű alkotmány, egy nyílással, mely kéményül és ablakul is szolgál. Vázát farudak képezik s ezekkel kerítés módjára négy-öt méternyi tért kerítenek be, föléjük pedig hajlékony rudakból, melyek egy a bronce lyukaiba illenek, kupalaku tetőt alkalmaznak. E könnyű lakóház közepén áll a tüzhely, szemközt az ajtóval házi kincsek és szent képek. A tüzhelyen nem fa, de marhaganéj ég, melyet gyermekek gyűjtenek az uton háti kosarakban. Ha gazdag idegen érkezik a mongol tanyára, ajándéku marhaganéjt hoznak neki, hogy megkíméljék a gyűjtéstől. Nagy tüzzel és jól ég, de kiállhatlan büzt terjeszt ez a tüzelőanyag. A tűzbe szemetet dobni, beleköpni vagy hegyes eszközzel turkálni nem szabad, ez még a régi sámán vallásból fenmaradt tilalom.

A mongolt nagy piszok jellemzi, kezét is ritkán mossa meg, azért hemzseg rajta a sok féreg, melyeket minden restelkedés nélkül fog meg s harapdál szét fogaival. De egészsége vas, a leghidegebb éjszakán is kiállja a szabadban az alvást, csak a nedvességtől kap mindjárt csúzt, s azért irtózik a hideg víztől is, s szomját csak forró teával oltja. Néha ebbe egy marok pörkölt kölest, egy darab vaját vagy juh-farktő zsirjából vet s ezt napjában 10—15-ször ismétli. Legkedveltebb húsétele a birka, melyet kegyetlen módon öl meg, felmetszi hasát és szívét addig szoritja, míg a vér lüktetése eláll. Az állatnak még a beleit is felhasználja és pedig kimosatlanul vérrrel tölti meg s mint főtt kolbászt megeszi.

Végül még említés legyen téve a Kinában általánosan elterjedt ópium-élvezetről. A kínai 24—25 éves korában kezd ópiumot szívni s 6—8 hónap múlva már képes naponként átlag tíz pipát elfogyasztani, úgy hogy öt-hat év múlva igen gyakran már testileg és szellemileg teljesen tönkre van téve. A részegség szelid extázisától kezdve valóságos deliriummá fejlődik. Nem ritkán látható, hogy az ópium-barlangok ajtajából egyes lerészegedettek örült módon futnak ki s az utcán elmenőket meg akarják gyilkolni: a rendőröknél ezért sajátságos alakú kétágu villa is van, melylyel az ilyeneket a falhoz szoritják s lefegyverzik. A leginkább látogatott ópium-koresmákban külön helyek vannak, ahol az ily állapotba jutott részegeket megkötözve dívánra fektetik.

Kagylóméreg.

Wilhelmshavenben nemrég tizenkilenczen betegedtek meg veszélyesen az ehető kagyló (*Mytilus edulis*) élvezete miatt s négy közülök bele is halt. E gyászos esemény folytán a gyanus kagylókat Virchow és Salkowski tanárokhöz küldték Berlinbe, kik vizsgálat folytán rájöttek, hogy a különben régóta ártalmatlannak tartott állat azon példányai, melyeknél különben romlott szardinia vagy osztriga szagához hasonló illat fordult elő, igen veszedelmes mérget tartalmaznak. Egy nagy erős kutya el-

pusztult, amint hat darabot megevett, egy macska hasonlóképp, bár csak a kagylókból készült levest izlelte meg. Mérgek tehát nyers és főtt állapotban egészen egyforma hatásu s különösen az izmok működésére hat, mint az indiánok nyilmérge, a kuraré.

A kagylók élvezésére ezentúl tehát nagyon kell ügyelni, mert nem lehet tudni, hogy ez állatok éppen úgy, mint némely gombák, nem okoznak-e esetleges halált. A különbség a kétféle mérgek között abban áll, hogy az emberre nézve nem egyes megehető kagylófajok a veszedelmesek, hanem általában a kagylók életük bizonyos időszakában. A kagylókon kívül még különböző halaknál is, valamint az osztrigáknál és rákoknál érezhető e tünetmény. A halak közül nálunk különösen mérgesek a tinhal s a csuka ikrái, különösen májusban. A rákok, homárok s ollótlan tengeri rákok, valamint az osztrigák szintén idéznek elő mérgezési tüneteket; a velencei osztrigáktól néha koleraszerű betegséget lehet kapni.

A mérgezés tünetenyei az ily esetekben különbözők. Rendes eset a gyomor megmérgezése, midőn hányás, lábgörcsök, bőrhidegség és ájulás következnek be. A csukamérgezésnél ez rendes dolog, de többnyire nem veszélyes. Tinhalak, rákok élvezése után igen gyakran kiütések fordulnak elő: orbáncz, viszketés, nyak- és fejfájdalom. Legveszedelmesebb alak a kagylómérgezés, mely főképp az idegrendszerre hat s ismertető jelei: rendkívüli bágyság, mellszorulás, beszélő képesség elvesztése, szempupillák kitágulása, karok és kezek akaratlan mozgása, bénulás: a halál sokszor két-három órai öntudatos fájdalom után következik be.

A kagylómérgezés eseteiről az orvosi tudomány már többször jegyzett fel adatokat. Morvan tíz egyén mérgezéséről szól, kik közül három meghalt. 1860. július havában Traleeban, Nagy-Britanniában egy hajócsatorna alján talált kagylók által 21 mérgeztetett meg; három gyermek meghalt s hat felnőtt életveszélyesen megbetegedett. 1799-ben a Peril öbölben két óra alatt több mint száz aleuta halt meg kagylóméregtől. 1851-ben Tilbergben (Hollandia) tizenkilencz osztrigaevő egyén közül 12 veszélyes beteg lett, többen agybántalmat is éreztek, két betegágyas nő nyavalyatörést kapott.

Többször tulajdonították már a kagylómérgezést a rézmérgezésnek abból az okból, hogy egyes kagylókat a hajók rézlemezéhez tapadva találtak, vagy hogy a tenger némely részeiben réz nyomai vannak s végre, hogy némely lelketlen árus az osztrigákat zöldre is festi, hogy az angol osztrigához hasonlitsanak. Azonban kétségtelen, hogy az ily okból eredő mérgezések ritkán fordulhatnak elő. Hasonlóképp egyedül csömörnek nem lehet tulajdonítani a bajt (bár nehéz emésztésű állatok husának élvezeténél az is előfordulhat), nem különösen azért, mert a mérgezés rendszeren tömegesen fordul elő s a háziállatokra is kihat. Legvalószínűbb az a feltevés, hogy a mérgeanyag a párosodás alkalmával fejlődik ki, aminthogy a csukáknál ilyenkor észleltek rendkívül hamar rothadó külön kiválásokat s tudvalevő dolog, hogy a folyami rákok és osztrigák némely hónapokban élvezhetlenek, sőt az osztrigák mérgesek is, úgy hogy sok helyen a törvény tiltja azoknak nyáron való fogyasztását. Mindamellett e feltevés sem teljesen megbízható, aminthogy osztrigamérgezések ősszel, sőt télen is előfordulnak. Az

ehető kagylók közül azok, amelyek mérgesek, gyakran csikos héjuak, de ez sem általános ismertető jel.

A tudománynak tehát még jövőbeli feladata, hogy a halak és kagylófélék által előidézett mérgezések okait, s ezek után azok gyógyítási módját is teljesen felderítse. Salkowski kísérletei szerint az ehető kagylóknál levő mérges anyag, mely kétségkívül alkaloid jellegű, néhány csepp szénsavas natron által ártalmatlanná tehető, azonban a már bekövetkezett mérgezés ellensúlyozásával még nem vagyunk tisztában.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Házasság. Pényes esküvő folyt le e hónap 18-án délután 5 órakor a budapest-erzsébetvárosi plébániatemplomban. *Putnoki Putnok István* urnak, egyesületünk felügyelő bizottsága elnökének, valamint kedves neje szül. Lovászy Gizella urnónek bájos leánya Ella, esküdött örök-hűséget Tripammer József urnak, a m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetőségénél beosztott ellenőrnek. A »Kitartás« vezetőse és szerkesztőse igaz szeretettel vesz részt a család örömeiben s a maga részéről is hosszú boldogságot kíván az ifju párnak.

A kecskeméti vasúti árva ház czéljaira ujabban a következő adományt vettük, mint *Somody Imre*, kecskeméti tagtársunknak a gyűjtését: Lőrincz János, Pavlik Mihály, Mészáros Pál, özv. Szelepcsényi Antalné, Hallay Modol, Fodor Sándor, Molnár Lidia, Tabonyi Teréz, Varga József, M. Kis Sándor, Kis Istvánné, Barmos Sándor, Szabó Gergely, Pásztor József, Kriskó Antal, Juhász Gábor, Szabó Balázs 10—10 fillér, Szilávik Ferencz, Fodor György 20—20 fillér, Farkas István 1 korona.

Összesen 3.10
A lapunk 46. számában kimutatott összeg ... 403.52

Eddigi összes gyűjtésünk 406.62

Fentiek mindannyian megrendelték a Vasutasok Családi Naptárát is.

Erzsébet angol királynő egy alkalommal Villa Mediana olasz lovagtól, ki a lovagjátékoknál rendkívüli figyelmet tanusított iránta, imádottja nevét kérdezte. A lovas sokáig habozott, végre megígérte, hogy másnap elküldi e nő képét. Csakugyan kapott a királynő másnap egy kis dobozt, melyben csak egy — tükör volt, hol saját arczképét láthatta.

(L.) **Tüsszentő növények.** Tudjuk azt, hogy minden növény lélegzik, levelei utján a levegőből táplálkozik, sőt hirtől s képekből ösmerjük a forró ég-öv alatt tenyésző — ugynevezett — *hus evő növényeket* is. Jaj annak a bogárnak, a melyik e növényre száll; a levél azonnal bezárul, s addig ki sem nyílik, a míg az áldozatnak vérét ki nem szívta.

Most nem rég azonban Chili-ben, egy természetbuvár egy oly növényt fedezett fel, a melyik tünevényes tulajdonságait illetőleg még a husevő növényeken is tulatesz. Ez a növény ugyan is nemcsak lélegzik, de tüsszent is — a szegény!

Ha egy kis porszem száll reá, a levél azonnal megveresedik s egy görcs szerű mozgás több ízben megrázkódtatja, miközben olyan forma zajt hallat, mint a tüsszentés. Szinte kísértetbe jön az ember, hogy »kedves egészségére« kívánja.

A hus evő növények ösmeretetésére alkalmilag visszatérünk.

Hangversenyt kedvelő sertés. Egy szavahihető német ujságban a következőket közlik:

Huzumban egy kocza 12 malacztot vetett. Nem tudni hogyan, nem tudni miért, elég az, hogy a kocza malaczeit nem akarta szoptatni. A tulajdonos elkövetett minden lehetőt a vad, ellenszegülő állat lecsendesítésére és anyai kötelességeinek teljesítésére szoritani a szomszédok is megkísérlették, de hiába, mert a fékevesztett kocza mindenkit kifűzött az óljából.

Mikor a kétségbeesés már a legmagasabb fokra hágott, éppen arra ment a falu kovácsa, aki nagy olvasottságu férfi hirében állott. Ez az ember a sikertelenség fölött nagyokat nevetve, a felől biztosította kocza tulajdonosát, hogy itt csak a zene, meg a dal segít. Tessék csak valami szép melódiát énekelni és muzsikálni neki, majd meglátja, hogy úgy lefekszik a szoptatáshoz mint a parancsolat.

Mit volt mit tenni, egy próba nem a világ, a fiu elővette a harmonikát, a gazda meg a felesége megköszöörülte a torkát s terczettben rákezdték egy melódiára, mely ugylátszik »veséig hatott«, mert a renitens kocza a »gyönyörű« hangokra megadta magát, lefeküdt s még maga édesgette csendes grummolással malaczeit a szopásra.

Hogy azután is mindig hangverseny mellett szoptatott-e a kocza, azt nem írja a mondott ujság.

Vajat szállító vonatok. Szibéria terményei kezdenek tért foglalni a világpiaczon. A gabona is, ámbár ennek versenyétől az óriási szállítási nehézségek miatt nincs mit tartanunk. Az állati termékek azonban, főleg a tojás és vaj kezdi mindinkább versenytársait leszoritani a világpiacsról. Ez év eljén a szibériai vajkivitelt olyan nagyszerűen rendezték, hogy hetenkint öt vonat indul el összesen 200 kocsival Szibériából Reval, Riga és Libau kikötője felé. Ezek a vonatok kizárólag vajat szállítanak. 25.000 hordócskát hetenkint. A szállítás 12 napig tart s a kocsik hűtőkészülékkel vannak ellátva, amelyek temperaturája soha sem haladja meg a + 6 fok C.-t. A jelzett kikötőkből a vajat Londonba külön e czélra készített gőzösökkel szállítják tovább. Ezek szintén hűtőkészülékkel vannak ellátva, amelyek lehetővé teszik, hogy a hőmérséklet 0 fokra, sőt még lejjebb is szállittassék. A gőzösök óránként 13—14 csomót tesznek meg és a kiel csatornán át gyorsan szállítják rakományukat Londonba. Tekintetbe véve, hogy Szibéria óriási kiterjedésű legelővel és marhaállományyal rendelkezik, könnyű belátni, hogy ezzel a versenyvel szemben Dánia, Oroszország, Kanada, mint nagy vajtermelő államok nem lesznek képesek lépést tartani. Szibéria képes évenként 1,300.000 kis hordó vajat szállítani Angliába, míg például Finnország csak 240.000-et termelhet.

A legrégebb bankjegy a szent-pétervári muzeumban van; a khinai császár bocsátotta ki 1399-ben Kr. e.

A massage-gyógymód rendkívüli népszerűségét jellemzi, hogy a Tüzföld lakóinál is meghonosodott, természetesen babonás szertartásokkal kapcsolatban. A varázsló, Jakamus, a dörzsölést és kenést énekelve s időközönként kezére lehelve s azt a tüz felé tartva végzi; ha jól megdörzsölte azt a testrészt, hol szerinte a betegség székhelye van, a beteg hajából levág egy csomót s a tüzbe dobja. A Jakamus különben rendszeren a családfő s gyógyítását díj nélkül végzi.

SZÉPIRODALMI RÉSZ.

Az áruló.

Regény.

— Irta: M. Z. —

(Folyt.)

Mindannyian szívélyesen kezét szorították Lebordierrel, majd egyikük, a legidősebbik, Mastonhoz fordult s a következő szavakat intézte hozzá:

— Jól esik szemeinknek, a magunk körében látni azt a derék férfit, aki olyan nagy szolgálatot tett szegény hazánknak. Jöveteléről értesülve voltunk, valamint arról is, hogy mi járatban barangolja be országunkat. A pretóriai rendőrfőnök utasított mindenkit, hogy önnek gyermeke feltalálásában segítségére legyünk. Isten jót akar önnel — a gyermek megvan. Jó helyen őrzik, jó emberek gondozzák. Ime, itt van az ő gondozóinak egyike.

Ezzel az öreg egy fiatal, izmos legényre mutatott, aki szerényen előlépve, közlé Mastonnal, hogy ő Veelderen farmernek a fia, és hogy az a leány, aki ekkor meg ekkor, itt és itt, ilyen meg ilyen körülmények között anyjától, atyjától elmaradt, az a leány az ő atyja házában nevelkedett és van jelenleg is.

Lehetetlen leírni, hogy Mastont ez a váratlan örömhír mennyire meghatotta. Hátalatt pillantást vetve fölfelé, mindkét kezét nyújtá a fiatal burnak, majd karjai közé szorította azt s miközben vastag könnycseppek peregtek alá orczáin, ismét és ismét rebegé:

— Hát él az én Marym! Hát él még az én gyermekem? Érdemes még nekem is élni, lesz még nekem is örömöm a világon?

A zord marczona alakok meghatva nézték ezt az ősz embert, aki annyit szenvedett, mert — jó atya volt.

Maston legjobban szerette volna, ha rögtön indulnak Veelderen gazda farmja felé, még most, éjszaka. Ámde szívesen halasztotta el ezt a szándékát, amikor az öreg burnak a következő szavait hallotta:

— Uram, türtőztesse nyugtalanságát. Aki tudott szenvedni annyi évekig, mint ön, az tud még várakozni néhány napig. Reánk, és itt, az ifju Veelderen barátunkra is, nehéz napok várnak. Minden karra, minden fegyverre szükségünk leendő. Ha nem óhajt esetleg résztvenni küzdelmünkben, ne kívánja, hogy csak egy ember is távozzék sorainkból. A dolog sürgős, a táncz még ma megkezdődik. Igen — folytatá Lebordier felé fordulva — azért tértünk be önhöz, hogy esatlakozásra hívjuk fel. A patkányok együtt vannak, ki kell emelnünk a fészket. Megérkezett a zsványok zsványa is, az a gaz Taylor. Most ülik a haditanácsot, most kell őket ártalmatlanná tenni. A szombatot nem várhatjuk be, mert katonáikat kerülő utakon és álöltözetekben olyan nagy csapatokban hozzák, hogy a küzdelem alighanem egyenlőtlené válnék, ha még azok érkezését is bevárjuk.

— Igen, de milyen ürüggyel kössünk most beléjük? — kérdé Labordier. Nem fog az angol kormány ebből olyan fegyvert kovácsolni az önök hazája ellen, hogy nyíltan fegyveres támadással léphessen fel?

— Nem, ezt nem minősítheti majd erőszaknak

az ő polgárai ellenében. Ép most kaptunk hirt Bothsabelből, hogy ez a gaz Taylor az ő jó barátjának, Lockwoodnak személyes vezetése alatt a feketékből egy rablóbandát alakított s azzal megtámadták a Veelderen-farmot, mert megtudták, hogy a fiuk nincsenek otthon, a tanya tehát meglehetősen védtelen. Ez tehát merőben rablótámadás volt s annak szellemi vezérével tudjuk, hogy mit csináljunk. Lockwood ott hagyta a fogát és akinek a golyója ezt a bitangot leterítette, az az ön leánya volt, Maston ur.

Maston ijedt tekintettel meredt a beszélőre.

— Az én gyermekem? Az én Marym? Fegyverrel kezében? . . . Óh Uram, de nagyok a Te utaid, de kifürkészhetetlen a Te akaratod! Az én gyermekem bosszulta meg az én boldogtalanságomat! Az én gyermekem! . . . Hát jól van — fordult egyszerre a burok vezetőjéhez. Az önök ellenségei az én ellenségeim. Az én gyermekem megmutatta nekem, hogy mi a kötelességem ezzel az ellenséggel szemben. Önökkel megyek.

Egy néma kézzorítás volt a felelet s a kis csapat nemsokára utban volt a bányatelep leghírhedtebb csapszéke felé. De nem a legegyszerűs uton mentek, hanem kerülőkkel s eközben számuk mindinkább gyarapodott. Látszott, hogy az egész terv előre volt készítve.

Mikor a csapszékhez közeledtek, már messziről vad zsvaj hallatszott onnan feléjük. Szenvédelyes kifakadások, ocsmány káromkodás, részeg hangok ordító danája olyan hangversenynyé szűrődtek össze, hogy holmi gyengébb lelkületű ember már ezen zsvaj hallatára is messze került volna ettől a pokoli tanyától.

A sötét éjszakát csak a csillagok élénk ragyogása világította meg némileg, s a csapszék közelében az a gyér fény, mely a piszkos ablakok tördelt és össze-vissza ragasztgatott üvegein át szűrődött ki.

A fegyveres burok, kiknek száma már meghaladta a negyvenet, csendben, zajtalanul fogták körül a csárdát. Egy ölféle alkotmány mögül hirtelen egy sötét alak bontakozott ki és sietett a burok egy nagyobb csoportja felé, mely látszólag a csapszék benyilójának vette az útját.

— Vagy harminczan vannak — kezdé ez az alak a maga halk hangon adott jelentését amaz öreg burnak, akit Lebordier lakásán láttunk az imént. Részegek már mind s ha Taylor nincsen közöttük, már régen egymást gyilkolják. De most két idegennel biráskodnak, akik egy kaffer szolgálata vezetésével csak az imént érkeztek lóháton. Észrevették az idegeneket, akik benéztek az egyik ablakon s hirtelen és észrevétlenül körülfogva őket, leszállították lovaikról, őket magukat becipelték az ivóba, lovaikat pedig ketten elvitték valamerre magukkal. A kaffert, aki meg akart szökni, agyonlőtték; a két idegent is majdnem ez a sors érte, mert ellenkezni mertek. Ha Taylor nincs, a vad csorda összelyukgatja bőrüket a revolvergolyókkal.

— No, úgy látszik, hogy itt egyébként is éppen a legjobb pillanatban jövünk — fordult az öreg bur a mellette álló Mastonhoz és Lebordierhez. Most pedig kézbe a lövő szerszámokkal és aki odabent kezét mer reánk emelni, az a halál fia.

Ezzel az öreg megindult az ajtó felé, a többiek sűrű csoportban utána s mikor az ivó ajtajához értek, a bur vezető belökve azt, harsány hangon kiáltá belé a vad zshivajba:

— A transzváli kormány nevében! Csend!
(Folyt. köv.)

A revizor.

— Hej, Alexander Nikoforovics! — kiáltja az X-i várparancsnoksághoz beosztott főintendáns az az előtte nagy mérgesen czammogó raktári tisztnek. — Hallod — vagy nem hallod! — holnap tíz órára megvizsgáljuk a raktárakat, pinczéket és a kézi pénztárakat; remélem nem lesz baj; mindenkinek megvan a maga esze, a ki pedig azt hiszi, hogy eszemet holmi szemfényvesztésekkel kijátszhatja, nagyon, de nagyon csalódik; egy csepp kedvem sincs arra hogy mások hibáiért én ismerkedjem meg a czoboly- vagy kékrókadászat titkaival.

— Na, na batuska, — viszonzá a megszólított csinovnik, — csak ne lőjj, mielőtt lenne kire; nálunk mindent a legnagyobb rendben fognak találni, s ugyan finom orru revizor legyen, a ki rajtam kifogna.

— Az a revizor ez egyszer magam leszek, — veti közbe a főintendáns — én pedig nem igen szoktam felülni, különösen ha ily fajta emberekkel van dolgom, mint ti vagytok.

E rövid, de ugyan érthető párbeszéd után a főintendáns alárendeltjének hátat fordítva gyorsan eltávozott.

A közeli revízió hire elterjedt, és különféle helyeken egymástól nagyon eltérő hatást idézett elő. A katonai kórház pinczéiben éjszakának idején egy szál gyertya világánál sötét alakok sűrögtek és forogtak. Az állítólag mingréliai és georgiai ó-borral telt hordók kiváló gondozásban részesültek, a menyinyiben nehogy ürességök napfényre jusson, színig a legjobb vízzel megtöltettek. Az erős bor úgy is megártott volna a lábadozó betegnek, meg aztán minek az a sok bor, ha csak elvéte, nagy ritkán kaphat belőle valaki? A gyógyszerház üres fiókjaiba és üvegeibe orvosságok és szerek helyett kőpor és víz jutott. Egy szóval mindenütt volt valami, csak az nem, a minek ennie kellett volna.

Ámde míg az illető kezelők és raktárnokok ily módon a szemfényvesztés mesterségét űzték, a kórház igazgatója azon törte a fejét, honnan vegye a folytonos elszámolás alatt lévő betegeket, kik tulajdonképen csak a papiroson figuráltak, mert valóságos beteget soha sem vettek fel a kórházba »helyszüke« miatt, de azért esztendőről-esztendőre sok ezer beteg ápolása és tartása fordult elő a számadásokban, míg az erre való pénzt rangfokozat szerint szépségesen maguk közt felosztották.

Hogy azután a pópának is jusson belőle, formászerű temetések tartattak meg hetenként háromszor vagy négyszer, mikor a koporsó ára, gyertya, tömjén,

és temetési díj a pópa s a sirásó, meg az énekesek közt megoszlott.

Néhány kopékaért, meg egy jó adag pálinka kiszolgáltatása mellett, a kitűzött napon az X-i kórházba annyi beteget fogtak, amennyi csak kellett, és mindenkinek ágya főtött szépségesen ott lógott a szokásos fejta, melyen a betegség neve, valamint a beteg neve olvasható volt.

Az eféle komédiákról mindenki jó eleve értesítve lévén, még a legéhesebb revizor sem volt képes valami hibát találni, de ez egyszer a véletlen, mely Oroszországban a gondviselés szerepét szokta játszani úgy akarta, hogy a vizsgálat tartama alatt valami főcsinovnik utazott keresztül X-en és egyenesen a korona házába hajtatott, a hová az ilyen uraságok költségkímélés tekintetéből szállni szoktak.

A kapu alatt egy mumiává száradt koldus álldogált, kit a nagy ur fogata kevésbe mult, hogy le nem járt.

— Hej emberek — kiáltá dörgő hangon a főcsinovnik — takarítsátok el szemem elől ezt a madár-ijesztőt, kitől lovaim megbokrosodtak. Huszonöt batogot a hátára!

— Kár lenne batuska, — rikácsolá a szegény koldus, — a kórházba kerülnék, akkor aztán neked gyülne meg a bajod! Pedig ép most van ott a revizor. Ha, ha, ha!

— Micsoda revizor? — kérdé a nagy ur az előtte hajlongó szolgától.

— Hát uram, csakugyan a revizor van itt, azaz nem is a revizor, hanem a főintendáns, ki a kórházat s a többi intézeteket megvizsgálja.

— No, erre kíváncsi vagyok magam is, — dörmögé a nagy ur. — Vezessetek a kórházba, hadd lám, mi történik ott.

Nyájas olvasó, láttál-e már valamikor juhnyáját, melyet kóbor farkasok megtámadtak? láttál-e már embert, kit álmában hideg vízzel leöntöttek? Mindez semmi ama réműlethez képest, mely a főintendánst, mint revizort, a többi urakkal együtt elfogta.

— Kegyelmes ur, exczellenziád szerencsétlen bennünket városunkban, — kezdé remegve a kórházi igazgató.

— Mit parancsol exczellenziád? — folytatá halálsápadtan az ispravnik.

És mindenki előtérbe tolta magát, hogy legalább valamely kegyes mosolyban vagy szóban a történésekről felvilágosítást nyerjen, de ő exczellenziája, kit a kézzel fogható zavar arra a gondolatra hozott, hogy itt tán a zavarosban nem rossz halászat eshetnék, fel és alá tolta nagy komolyan szemöldeit, de semmit sem válaszolt. Egyszerre, mintha csak valami megcsipte volna, helyben kettőt fordult a sarkán, és gúnyosan mosolyogva a főintendánst az ablakmélyedésbe vonszolta,

— Hát ki itt a legnagyobb tolvaj? — kérde a kegyelmes ur, erősen a megszólított uri ember szeme közé nézve. — Kit illet meg az első dicsőség az akasztófán? No csak kivele; ideje már, hogy valahára ez a bűnfészek kipörköltessék.

— Exczellenciád, — hebegé majdnem siránkozó hangon a főintendáns — minthogy a vizsgálatot csak imént akartam megejteni, határozott nézetet még nem nyilváníthatok, de ha megengedi, holnap délre már egészen tisztában leszek.

— Jól van tehát, és úgy vigyázzon, hogy az én utánnézésemre szükség se legyen, mert én nagyon röviden szoktam az efféle emberekkel elbánni.

— Meglesz, kegyelmes uram, — viszonzá mély bókok közt a megszólított.

Az exczellenciás ur lassu, méltóságteljes lépésekkel elhagyta a termet, és a korona-épület felé tartott, hol az ispravnik felesége három leányával a hatalmas ember ebédjét készítette.

A megrémült család rövid tanácskozás után abban állapodtak meg, hogy az intendáns közbenjárása mellett a hatalmasabb tolvaj lekenyerezését megkísérik, mely műtéthez mindenki vagyonához, illetőleg a lopott holmik nagyságához mérten készpénzben adakozni kénytelen volt.

Háromszázezer papirrubel jött össze egy félóra alatt, mely összeg átadásával a főintendáns lón megbizva.

Valami különös megerőltetésbe nem kerülhetett a kapacitálás, mert ebéd után ő exczellenciája előkivánta troikáját és épen ki akart a kapun hajtatni, midőn — oh csodák csodája, a kerületbeli új revizor kocsija állt meg a ház előtt.

Tableau!

Kétszeri nyuzás, kétszeri gyapjunyírás!

De mint mindenütt, úgy Oroszországban is vannak a szabálytól eltérő kivételek. Az új revizor még nem lopott, még nem tanulta meg a mesterséget, melyet elődjei oly jövedelmezően folytattak, hanem erélyesen hozzá látott a különféle pénztárak és intézetek megvizsgálásához, minek aztán az lett a vége, hogy az egész kompánia — ő exczellenciájával együtt — a szibériai ólombányákba került.

ANEKDOTÁK.

Időbeosztás. *Rendőrtiszt:* Hogy lehetett az, hogy maga fényes nappal törte be azt a boltot?

Betörő: Mert estére másutt voltam munkában.

*

Ajánlat. *Hárpiáné:* Nem, uram, sohasem egyezem bele abba, hogy a leányom magához menjen. Egyszer megsértett és most örülök, hogy megkeseríthetem az életét.

Kérő: De hiszen azt jobban megteheti majd, ha anyósom lesz.

*

Könnyü nekik. Nőül mehettem volna Katona Andrishoz meg Hatoss Bélához... Mindketten most dusgazdagok, te meg szegény maradtál, mint a templom egere!

— Könnyü volt nekik meggazdagodniok. Nem voltál a feleségük.

Olvásóink figyelmébe ajánljuk a következő könyveket:

Vasuti élet.

1.

— Irta: **Temesváry Alajos.** —

Ebben a művében szerző keresetlen egyszerűséggel, de megrázó színekben festi a vasuti életnek fáradságait, kinlódását, nehézségeit, de különösen ezernyi veszélyeit, s a történetek, melyeket itt elmond, igazán megható részleteket tárnak fel az olvasó előtt ebből a ritka nehéz életből. A könyv annál értékesebb, mert szerző a benne szereplő embereket mind ismerte, a velük történt borzalmas eseményeket részben közvetlenül is megfigyelte. Aki elolvasta ezeket a történeteket, az más szemmel fogja nézni a vasuti embert és más véleménynyel lesz annak szolgálata felől. A könyvet tagjaink le szállított árban, 60 krajczár beküldése mellett rendelhetik meg kiadóhivatalunkban.

Bumli.

2.

— Irta: **Temesváry Alajos.** —

Lapunk szerkesztőjének ezen újabb könyvéről elég annyit mondanunk, hogy aki a vasuti életnek derűs oldalait, kacagató fonákságait is meg akarja ismerni, az olvassa el a Bumlit. Nem fogja sajnálni sem a fáradságot, sem a pénzt, amit reá fordított. Csak arra a néhány vig dologra kell utalnunk, ami lapunkban a szerző tollából eddig megjelent és mindenki tisztában lesz azzal, hogy jó könyvet kap pénzeért. Ára *egy korona*, mely lapunk kiadóhivatalához küldendő be.

Aki egyszerre rendel meg mind a két könyvet, azokat összesen két koronáért kapja.

E két könyvnek nem volna szabad hiányoznia egy vasutas házában sem.

3.

Csitt-csatt.

— Irta: **Csitt.** Fordította: **Csatt.** —

Igen mulattató, pikáns novellafüzér. De csak felnőttek számára íródott. Bolti ára 3 korona, a »Kírtás« tagjai ellenben 2 korona beküldése ellenében rendelhetik meg kiadóhivatalunknál.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kiss Ferenc, Lugos, 4 korona 40 fillért; Szekeres Ferenc, Felső-Tömös, 4 korona 50 fillért; Zsigmond Ferenc, K.-Vásárhely, 6 korona 80 fillért; Kondor Gyula, Sz.-Balla, 6 korona 80 fillért; Deutsch Jakab, Zágráb, 9 korona 80 fillért; Rosenheim István, Sárvár, 13 korona 80 fillért; Karácsonyi Rezső, Eger, 15 korona 80 fillért; Somody Imre, Kecskemét, 19 korona 61 fillért; Virbán János, M.-Bogát,

22 korona 99 fillért; *Vécsey Frigyes, Budapest*, 24 korona 28 fillért; *Tóth Ferencz, Anina*, 27 korona 20 fillért; *Schmidt Lajos, Szabadka*, 31 korona 62 fillért; *Deák Rencsisovszky József, Nagy-Becskerek*, 47 korona 53 fillért köszönettel nyugtázzuk, megfelelően elszámoltuk. — *Chaben József, Budapest*, szeptember hóra; *Német Simon, Magyar-Boly, Budapest*, szeptember és október hónapokra, főlöszleg 60 fillér; *Berger István, Stajerlak*, szeptember és október hónapokra; *Szász Zsófia, Győr*, október hóra; *Razga János, Budapest*, október hóra; *Nagy Ignác, Eger*, szeptember, október és november hónapokra; *Mezőfalvy György, H.-M.-Vásárhely*, október és november hónapokra; *Fábricz Mátyás, Szent-Lőrincz*, október és november hónapokra; *Bartosics József, Pozega*, október és november hónapokra; *Főző János, Sopron*, október és november hónapokra, hiány 80 fillér; *Lézinger István, Ó Barok*, október és november hónapokra; *Matula János, Selyp*, október és november hónapokra; *Matula Jánosné, Selyp*, október és november hónapokra; *Cseskovics Béla, Annavölgy*, október és november hónapokra; *Asztalovszky Kálmán, Dovalló*, november és december hónapokra; *Péter Vincze, Székesfehérvár*, november és december hónapokra; *Tolnay Győző, Budapest*, december hóra; *Csermák Hugó, Ács*, november, december, január és február hónapokra könyveltük.

Felelős szerkesztő: **Temesváry Alajos.**

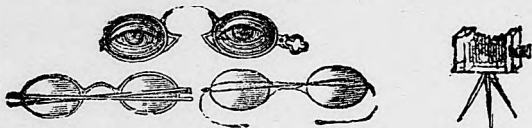
HATSCHÉK BÉLA

utóda: **FRISCH IGNÁCZ**

lát- és műszerész

BUDAPEST, csak VII., Erzsébet-körut 5. sz.

(a New-York kávéháztól 2-ik ház).

Látszerészeti cikkekben, emberi műszemek minden színben 10 koronától feljebb (műszemek betételeért külön díj nem lesz számítva).

Szemüvegek, orrsíptetők, minden szemhez külön választva 2 koronától feljebb.

Színházi és tábortábori látcsövek börtokkal 10 koronától feljebb.

Légsulymérők, különböző célra szolgáló hőmérők stb. 1 koronától feljebb.

Rajzeszközök, mérőszalagok, mérőpálcák, szintezők stb.

Fényképészeti cikkekben kézi és állványos kamarák a hozzá szükséges kellékekkel gyári áron (sötét szoba használat- és tanításért külön díj felszámítva nem lesz).

Villamos házi sürgöny és telefonok berendezése és azok jókarban tartása ép úgy a

Villamos világítási berendezések vagy azok átalakítása stb. a legolcsóbb áron számítva.

Árjegyzékeket az üzletben díjtalanul adom.

Vidékre bérmentve küldöm.

☛ **Központi telefon-összeköttetés 62-87.** ☛

A »Kitartás« egyesület tagjai, tagsági jegyük felmutatása ellenében, 15% árkedvezményben részesülnek, mely kedvezményből csak a fényképészeti papirok és cikkek vannak kizárva.

Cserélni óhajt

Nagy-Becskerek állomásról egy váltó-ór. Ajánlatok **Lakatos Fülöp**, váltó-ór czimére kéretnek **Nagy-Becskerek** állomásra.

Kalauz

cserélni óhajt a miskolczi üzletvezetőség területéről vagy Budapestre vagy Szabadkára. Szives ajánlatokat e lap kiadóhivatalába kér.

Raktárnok

cserélni óhajt különösen az erdélyrészi vonalon fekvő állomások egyikére. Szives ajánlatokat kér e lap kiadóhivatalába.

4 liter

kitünő borókapálinka

korona 8.40

4 liter

kitünő gyógyfüves likőr

korona 11.—

bérmentve utánvétellel szállít

Cornides Károly Felka

Szepes-megye.

Eladó telek.

Dunakesz állomástól félórnyira fekvő Kis-Alag (Kundháza) telepen 600 □öles szép fekvésű telek szabad kézből eladó. Czím: Budapest, Csengery-utca 45. sz., III. em. 24.

TANKÖNYV

A VASUTI ALTISZTI KÉPESÍTÉSHEZ.

TARTALMA: I. Történelem.

II. Földrajz.

III. Természetan.

IV. Számtan.

V. Mértan.

Irta: **KERTÉSZ ÁRMIN**

m. kir. áll. vasuti hivatalnok.

A könyv megrendelhető szerzőnél: Budapest, Dohány-utca 28. sz. és lapunk kiadóhivatalában.

☛ **Bolti ára 2 korona 20 fillér.** ☛

A »Kitartás« tagjai és előfizetői megrendelhetik kiadóhivatalunk útján **1 korona 60 fillér kedvezményes áron.**